

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 3727/25.06.2025

Biroul permanent al Senatului

Bp. 210 / 13 iunie 2025

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind educația civică digitală și responsabilitatea online în școli (b210/4.06.2025)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative privind educația civică digitală și responsabilitatea online în școli (b210/4.06.2025)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 25.06.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- din textul propunerii legislative se pot constata următoarele:
 - incoerență cu procesul de actualizare a planurilor-cadru: la acest moment, proiectele de planuri-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal se află în proces de consultare publică sub coordonarea Ministerului Educației și Cercetării. Având în vedere amploarea și complexitatea acestui demers, precum și rolul său esențial în stabilirea disciplinelor incluse în trunchiul comun, considerăm că introducerea unei noi discipline obligatorii ar trebui să fie precedată de o consultare formală cu

ministerul de resort, aceasta fiind necesară pentru asigurarea coerenței și compatibilității reglementărilor propuse cu structura curriculară în revizuire;

- deficiențe de claritate și precizie terminologică: propunerea legislativă conține o serie de termeni precum „*empatia digitală*”, „*etica digitală*”, „*discurs online*”, „*responsabilitate online*”, „*civism digital*” sau „*conduită digitală adecvată*”, care nu sunt definiți sau contextualizați în cuprinsul propunerii, fiind vagi și susceptibili de interpretare. Totodată, trebuie menționat că aceștia sunt utilizați fără referințe explicite la standarde europene sau internaționale în domeniul educației digitale, cum ar fi cadrul DigCompEdu al Comisiei Europene, iar această imprecizie poate genera ambiguități în aplicare și dificultăți majore în evaluare; În plus, art. 3 prevede cooptarea unor „*specialiști în domeniu*”, fără a fi indicate condițiile de selecție, mecanismele legale aplicabile și criteriile de acreditare sau evaluare a acestora, aspecte esențiale pentru asigurarea predictibilității și legalității procesului;

- absența fundamentării impactului și a sursei de finanțare: propunerea legislativă nu include o analiză a impactului economic, social sau bugetar și nu identifică sursele de finanțare necesare pentru implementarea măsurilor propuse. În special, nu sunt prevăzute resursele pentru formarea cadrelor didactice, desfășurarea activităților practice sau operaționalizarea parteneriatelor instituționale. Conform prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, orice inițiativă legislativă trebuie să fie însoțită de o fundamentare riguroasă care să certifice sustenabilitatea sa financiară și fezabilitatea implementării;

- inițiativa legislativă, deși vizează o problemă reală, este deficitară din punct de vedere tehnic, metodologic, juridic și operațional, putând conduce la fragmentarea politicilor educaționale, suprareglementare, risipă de resurse și implementare haotică;
- arhitectura curriculară propusă este inadecvată, propunerea legislativă nefundamentând clar modul de integrare a noii discipline în structura orară existentă. Actualmente, planurile-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal sunt deja supuse unei presiuni normative și operaționale, iar introducerea unei noi discipline implică inevitabil reducerea numărului de ore alocate altor materii. Orice intervenție de acest tip trebuie însoțită de o simulare curriculară, aspecte care nu sunt tratate în expunerea de motive;
- de asemenea, se constată lipsa unui cadru metodologic și a unei infrastructuri de implementare standardizate. Textul proiectului legislativ nu prevede resurse curriculare validate (manuale, ghiduri metodologice), o strategie de formare inițială

- și continuă a cadrelor didactice și nu stabilește care cadre didactice ar trebui să predea această disciplină, iar, în lipsa acestora, există riscul major ca aplicarea să fie neuniformă, inconsistentă și dependentă de inițiative locale izolate;
- formarea profesorilor este esențială și, în forma actuală, nu există suficiente cadre didactice pregătite să predea aceste teme, prin urmare, ar fi fost necesară implementarea unei etape pilot, urmate de formare graduală și integrare treptată;
 - propunerea legislativă se suprapune parțial, dar inconsecvent, cu inițiative aflate deja în desfășurare prin Planul Național de Redresare și Reziliență, mai exact facem referire la componentele C15 și C13, care includ dezvoltarea competențelor digitale, formarea profesorilor, dotarea cu infrastructură IT și derularea de activități extracurriculare privind comportamentul responsabil online. Propunerea legislativă nu clarifică relația sa cu aceste inițiative, nu include un mecanism de corelare bugetară și nici nu cuantifică resursele suplimentare necesare;
 - un alt punct critic este absența unui sistem clar de monitorizare și evaluare a rezultatelor, proiectul neprevăzând indicatori de rezultat, mecanisme de audit educațional sau etape de pilotare. Orice intervenție sistemică nouă necesită, în mod obligatoriu, o etapă-pilot și o evaluare intermediară, înainte de extinderea la nivel național, iar lipsa acestor mecanisme contravine principiilor de bună guvernare și eficiență instituțională;
 - propunerea legislativă nu are în vedere lipsa personalului calificat, iar formarea personalului nu se poate realiza în termenul de 30 de zile de la intrarea în vigoare a legii;
 - introducerea unei noi discipline poate conduce la suprasolicitarea elevilor și aglomerarea orarului (educația digitală putând fi tratată în cadrul orelor de informatică), costuri bugetare suplimentare pentru formarea cadrelor didactice și dotare tehnologică, inegalități între școli, întrucât unitățile din învățământul rural pot întâmpina dificultăți în implementarea uniformă a acestui tip de educație;
 - în acest context, apreciem că o astfel de propunere legislativă ar trebui implementată progresiv în baza unei analize temeinice, care să conducă la rezultate pozitive și nu la supraîncărcarea curriculei școlare, iar, în lipsa unor standarde clare la nivel național și a unor ghiduri metodologice detaliate, aplicarea propunerii legislative poate fi deficitară și cu efecte reduse;
 - totodată, este necesar un control de calitate și o garantare a neutralității. Pentru a evita orice risc de ideologizare sau standarde duble (ex.: în tratarea discursului online), Ministerul Educației și Cercetării ar trebui să asigure pluralismul opiniilor, echilibrul valoric și evitarea conținuturilor cu potențial normativ excesiv;

- în plus, ar fi recomandabil ca Parlamentul să creeze un cadru general sau o recomandare strategică, iar detaliile (inclusiunea în curriculum, structura orară, etapele) să rămână la nivelul Ministerului Educației și al Consiliului Național pentru Curriculum.

Președinte,

Sterică FUDULEA

